

COMPARISON OF QUALITY OF TRAVELS IN KIEV BY CITY AND PRIVATE TRANSPORT IN THE CONDITIONS OF AUTOMOBILIZATION OF THE POPULATION

The specificity of the quality assessment of public transport passengers is the greater weight of the result of the service compared to its process. In particular, this can be explained by the fast pace of life in the metropolis. The short time and routine nature of a city trip should be appropriate for him. In cases where the quality attribute of the result of the trip is unsatisfactory (delay due to traffic jams), the passenger loses satisfaction. Today, the development of population motorization is leading to an increase in the share of urban trips by private car, as opposed to being able to use public transport. Increasing the frequency of use of urban transport is possible when it improves the quality of commuting compared to private cars. Passengers' perception of the attributes of the ride quality is much different from that of the drivers. Yes, the cleanliness of the stops, the air temperature in the cabin and the interior of the vehicles are the worst rated. Instead, the cleanliness of the cabin, the comfort of the seats and the seating area are rated as good. Passenger ratings also suggest that using a smartphone in public transport is perceived as a convenient process. The critical events highlighted by drivers and passengers are of a different nature. If passengers suffer from an inadequate provision of basic transport services through unsatisfactory traffic organization, then the range of critical events for drivers is widening: from the threat of losing some of the value of property and being late (for example, to work) to psychological discomfort due to lack of parking space. Because of this, a compelling argument for urban transport, which has to deal with zero defects in the provision of basic transport services, is to compare it with private car trips in the context of critical events. As city and city travel have similar results over time (such as duration of travel in space), it remains unclear what attributes of public transport quality could be based on the development of TDM campaigns in a city's transportation system. None of the sources mentioned above compares the quality of travel with public and private transport.

Key words: quality of travel, population automation, urban transport, quality attributes intention.

DOI: <https://doi.org/10.32838/2523-4803/69-5-8>

УДК 330.14.01

Башиньська І.О.

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри обліку, аналізу і аудиту,
Одеський національний політехнічний університет

Bashynska Iryna

Odessa National Polytechnic University

SMART-ПІДХІД ДО ВИЗНАЧЕННЯ ЦІЛЕЙ СМАРТИЗАЦІЇ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

У статті систематизовано наявні методики формулювання цілей підприємства, розроблено методичні основи визначення цілей промислового підприємства для його смартизації. Проаналізовано трансформацію людства до нового укладу, а саме Четвертої промислової революції. Уточнено, що українські промислові підприємства не повинні стояти осторонь від цього процесу, для чого підприємствам необхідно спрямувати вектор розвитку на смартизацію. Виявлено, що цей феномен майже не досліджений вітчизняними вченими, тому проведено ґрунтовний аналіз щодо початкового етапу смартизації підприємства, яким є визначення цілей. Проаналізовано як класичний SMART-підхід, так і його похідні, якими є SMARTER, SMARTTA, SMAART, SMART-VT, SMARTY, SMARTS. Наведено визначення смартизації, крізь призму процесу якої запропоновано авторське бачення підходу до визначення цілей смартизації промислового підприємства. Авторський підхід спирається на класичний SMART-підхід Дж.Т. Дорана, проте запропоновано зміну значення чотирьох характеристик, які, на думку автора, найбільше відповідають стратегії підприємства, а саме смартизації. Збережено аббревіатуру класичного підходу SMART, оскільки вона передає зміст і дух смартизації підприємства, а саме розумність.

Ключові слова: SMART-підхід, смартизація, промислове підприємство, визначення цілей, стратегічні цілі, корпоративні цілі, цілі підприємницької діяльності, функціональні цілі.

Постановка проблеми. Світ стоїть на межі технологічної революції, яка кардинально змінить спосіб життя, праці та характер взаємовідносин [1].

Ми живемо в епоху Третьої промислової (цифрової) революції, яка розпочалася у другій половині минулого століття й характеризується поширен-

ням інформаційно-комунікаційних технологій, але сучасні світові лідери вже активно готуються до нової ери, а саме Четвертій промислової революції (далі – ЧПР). Цей термін був введений Клаусом Швабом [2], що є засновником і виконавчим головою Всесвітнього економічного форуму. З Промисловості 4.0 (Industrie 4.0) в Німеччині, подальшої Нової стратегії американських інновацій у США та Стратегії Суспільства 5.0 в Японії розвинені країни наполягають на національних інноваційних стратегіях. Аналогічно Китай впроваджує “Made in China 2025”, а Корея оголошує стратегію інновацій в галузі 3.0 (Industry Innovation 3.0). Те, що Четверта промислова революція приведе до перерозподілу ринку праці, активно обговорюють на Форумі в Давосі кілька років поспіль, а на останньому, який відбувся в січні 2019 р., зазначили, що аналіз сучасних даних свідчить про те, що з розвитком штучного інтелекту процес заміщення прискорюється.

За масштабом і складністю трансформація не буде подібною до того, що людство переживало раніше. Поки що неможливо з великою точністю передбачити, як вона розгорнеться, але одне є очевидним: її відповідь має бути інтегрованою та всеохопною, залучаючи всіх суб’єктів глобальної публічної влади: від державного та приватного секторів до наукових шкіл та громадянського суспільства.

Таким чином, глобалізований світ швидко змінюється, а перед суб’єктами науково-технічної сфери постійно постають практичні завдання, одним із яких є потреба постійного розвитку та самовдосконалення, що актуалізує наукові дослідження та обґрунтування цих питань (зادля їх подальшої формалізації та практично орієнтованих рекомендацій). Одним із таких завдань є маловивчений процес смартизації підприємства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Термін «смартизація» останнім часом розпочали використовувати вітчизняні науковці, проте визначення цей термін досить не має. Більш того, цей термін здебільшого розглядається в контексті “smart-city”, а не промислових підприємств. Можна виділити лише дві групи вчених, які використовують термін «смартизація» в контексті промисловості:

– київські вчені А.Ф. Дасів, А.А. Мадих, О.О. Охтень [3], які займаються питаннями смартизації промислових підприємств, проте здебільшого використовують терміни «смарт-індустріалізація» та «смарт-промисловість»; термін «смартизація» ними трактується як «підвищення ролі цифрових інформаційних технологій у всіх аспектах виробничої діяльності» [3, с. 121]; вважаємо, що це визначення є занадто широким і зосереджує увагу лише на цифрових інформаційних технологіях, проте для смартизації виробництва треба використовувати більший спектр технологій;

– науковці О.І. Амоша та В.А. Нікіфорова [4], які розглядали смартизацію як смарт-виробництво; серед їхніх здобутків варто виділити зазначені основні

напрями та наслідки смартизації, проте ці надбання мають вузьке призначення, адже стосуються лише металургійної промисловості.

Також необхідно відзначити, що у своїх працях вчені посилаються або на власні напрацювання, або на роботи іноземних вчених, що підтверджує гіпотезу про те, що немає чіткого визначення терміна «смартизація», хоча він використовується все частіше.

Аналіз літератури показав, що процес смартизації промислових підприємств майже не досліджено, адже немає категоріального апарата поняття, не розглянуто сутність явища, навіть немає розробок щодо того, з чого розпочинати процес смартизації.

Формулювання цілей статті. Метою статті є систематизація наявних методик щодо визначення цілей підприємства та розроблення методичних засад визначення цілей промислового підприємства задля його смартизації.

Виклад основного матеріалу. З приходом ЧПР вектор діяльності промислових підприємств змінюється, адже конкуренція посилюється, а оновлення технологій не просто надає конкурентні переваги, а залишає далеко позаду ті підприємства, які не «в тренді». Для того щоби підприємства розпочали перехід до смартизації, необхідно розробити стратегію, яка починається з визначення цілей. Найбільш поширеним є SMART-підхід до визначення цілей. Вважається, що цей підхід започаткував П. Друкер [5]. Проте він здебільшого описував критерії цілей, яким повинні відповідати управлінські цілі, що мають бути вписані в контекст «розумного управління», а перше відоме використання цього терміна з’являється у 1981 р. у роботі Дж.Т. Дорана [6]. На його думку, цілі повинні відповідати таким критеріям:

- 1) “specific” – конкретний (що необхідно досягнути);
- 2) “measurable” – вимірюваний (як буде вимірюватися результат);
- 3) “achievable” – досяжний (за рахунок чого можна досягнути цілі);
- 4) “relevant” – актуальний (визначення істинності цілі);
- 5) “time-bound” – обмежений часом/співвіднесення з конкретним строком (визначення часового проміжку, по закінченні якого ціль має бути досягнута).

З 1954 р. концепція SMART набула широкої популярності, були зроблені масові спроби інших варіацій трактування та перекладання відповідних складових оригінальної моделі аббревіатури SMART або з’явилися додаткові складові в оригінальній моделі, внаслідок чого вона набувала такого вигляду: SMARTER, SMARTTA, SMAART, SMART-VT, SMARTY, SMARTS тощо [7–11]. Найпоширеніші трактування основної концепції зазначені в табл. 1.

Аналізуючи дані табл. 1, можемо зробити висновок про те, що така велика кількість трактувань свідчить про абстрактність досліджень науковців, тобто про те, яким критеріям мають відповідати цілі загалом.

Проаналізуємо також інші підходи.

- 1) SMARTER:

Трактування концепції SMART

Абревіатура	Трактування	Джерело	Значення
S	Specific	[11–13]	Конкретні, точні, певні
	Sensible	[14]	Чуттєві
	Significant	[6; 14]	Значні, важливі
	Simple	[15]	Прості
	Strategic	[16]	Стратегічні
	Stretching	[6]	Напружені, розширювальні
M	Measurable	[11–13]	Вимірні
	Meaningful	[6]	Значущі
	Motivational	[6; 17]	Мотиваційні
A	Achievable	[11–13]	Досяжні, доступні
	Acceptable	[6]	Прийнятні, відповідні
	Action-oriented	[12]	Орієнтовані на дію
	Agreed	[11; 17]	Узгоджені
	Aligned/aligned with corporate goals	[12]	Відповідні/узгоджені з корпоративними цілями
	Ambitious	[6; 10]	Амбітні
	Assignable	[16; 18]	Призначені
	Attainable	[13; 19]	Досяжні
R	Relevant	[11–14; 19]	Відповідні
	Realistic	[17]	Реалістичні, практичні
	Reasonable	[6; 12]	Розумні, раціональні
	Resonant	[15]	Значущі
	Resourced	[17]	Забезпечені ресурсами
	Result oriented	[6]	Орієнтовані на результат
	Results-based	[16]	На основі результатів (базуються на результаті)
	Rewarding	[6]	Корисні
T	Time-bound	[13; 19]	Обмежені часом
	Tangible	[6]	Відчутні
	Testable	[19]	Такі, що можна перевірити
	Time-base	[13]	Ті, що базуються на часі
	Timely	[12]	Своєчасні
	Trackable	[6; 9; 17]	Ті, що можна відстежити

Джерело: сформовано автором за результатами джерел [6–19]

– “evaluated and reviewed” (оцінюються та переглядаються) [11];

– “evaluate consistently and recognize mastery” (послідовно оцінюють та визнають майстерність) [12];

– “exciting and recorded” (захоплюючі та записані) [8];

– “exciting and reach” (захоплюючі та охоплені, отже, мета повинна збуджувати та мотивувати спортсменів, а також змушувати їх досягати цілі, розширювати свої здібності та штовхати їх за межі зони комфорту).

2) SMARTTA (“trackable and agreed” (відстежувані та узгоджені)) [9].

3) SMARTT (“realistic and relevance” («реалістичне» означає щось, що можна зробити з урахуванням наявних ресурсів, «актуальність» гарантує, що мета відповідає більшій картині та баченню)) [7].

4) SMART-VT (“specific”, “measurable”, “actionable” (здійснені), “realistic”, “testable”, “verifiable” (верифіковані), “traceable” (простежувані).

5) SMARTY (“specific”, “measurable”, “actionable”, “realistic”, “time-bound”, “why” (навіщо – мотиватор)).

6) SMARTS (“specific”, “measurable”, “assignable”, “realistic”, “time-bound”, “sustainable” (“reproducible”, “regenerative”)) (стійкий (відтворюваний, регенеративний)).

Отже, акронім SMART залишимо без змін, адже він відображає загальну ідею, а саме розумний підхід. Їх об’єднує те, що мета повинна бути зрозумілою, вимірною, приуроченою до певного строку та орієнтованою на конкретні результати.

Перш за все необхідно визначитися з етимологією категоріального апарату.

Метою підприємства є конкретний стан окремих характеристик підприємства, якого воно прагне досягти протягом певного періоду [20]. Отже, характеристику літери “Т”, пов’язану з часом, можна виключити, адже трактування поняття «ціль» вже містить цю характеристику.

Далі визначаємо те, які бувають цілі. У стратегічному управлінні виділяють три типи цілей, які повинні бути узгоджені в рамках процесу планування. В теорії управління їх прийнято називати цілями «стратегічного трикутника».

1) Корпоративні цілі. Такі цілі головним чином пов'язані з вимогами, яким повинні відповідати всі господарські підрозділи, з межами організації загалом, з фінансовими цілями, з бажаним географічним розподілом діяльності, з позицією, яку займає підприємство щодо соціальної відповідальності тощо. Корпоративні цілі – це наслідок і реальне втілення місії.

2) Цілі підприємницької діяльності. Вони стосуються бажаного рівня прибутковості (величина прибутку, рентабельності, доходу на акцію) та конкурентоспроможності (частка ринку, становище в галузі);

3) Функціональні цілі. Це похідні цілі функціональних підрозділів, що інтегрують їх діяльність на досягнення як корпоративних цілей, так і цілей підприємницької діяльності. Сюди найчастіше потрапляють цілі щодо продуктивності (витрати на одиницю продукції, матеріаломісткість, віддача з одиниці потужностей тощо), фінансових ресурсів (наприклад, структура капіталу, рух грошей, розміри оборотного капіталу), НДР і ДКР (зокрема, терміни впровадження нової технології, обладнання, продукту, витрати на НДР і ДКР, якість), людських ресурсів (кваліфікація, плінність кадрів, організаційне знання), організаційного потенціалу (час проведення організаційних змін).

Цілі «стратегічного трикутника» – це цілі верхнього рівня, щодо яких будується ієрархічна система цілей за підрозділами підприємства. Отже, до аббревіатури необхідно включити цю категорію.

Порівнюючи оперативні (фінансові) та стратегічні цілі підприємства, можемо зробити висновок, що фінансові цілі відповідають за збільшення таких показників, як обсяг прибутку, розмір дивідендів, а стратегічні – за збільшення частки ринку підприємства, зменшення витрат, підвищення якості продукції, а також обслуговування споживачів.

Як зазначалося вище, метою статті є дослідження цілей смартизації промислового підприємства. Отже, смартизація – це цілеспрямоване запровадження на підприємстві оптимальних новітніх світових досягнень у сфері інновацій задля ефективного використання ресурсів, підвищення синергетичної ефективності усіх бізнес-процесів на підприємстві задля результативного досягнення поставлених цілей у короткостроковому та довгостроковому періодах в умовах постійної зміни середовища [1].

Таким чином, надаємо авторське бачення підходу до визначення цілей смартизації промислового підприємства, за якого цілі повинні бути:

– стратегічними (S – strategic); це найширше трактування, яке найкраще відповідає процесу смартизації підприємства, через те, що є насамперед стратегією; цілі встановлюються на тривалий період, тобто на весь період смартизації підприємства (як процесу й стану);

– вимірними (конкретними) (M – measurable); цілі повинні вимірюватися певними критеріями, а саме кількісними або якісними чи індикаторами/КРІ, щоби на будь-якому етапі можна було їх оцінити, проаналізувати та приймати подальші управлінські рішення щодо них;

– адаптаційними (A – adaptable); головними особливостями ЧПР є блискавичні зміни технологій, до яких необхідно підлаштовувати цілі; ця характеристика найбільше пов'язана з попередньою та наступною характеристиками;

– такими, що переглядаються, виправляються, перевіряються та переробляються (R – revised); ця характеристика резюмує дві попередні, узагальнюючи, що цілі протягом визначеного періоду необхідно переглядати та коригувати, тобто оцінювати на певному етапі, адаптуючи до постійних змін середовища;

– обмеженими часовими рамками (T – time-framed); вище було зазначено, що поняття цілі вже передбачає часову обмеженість, однак для цілей повинні бути встановлені чіткі часові рамки, на які встановлюються цілі, а також має здійснюватися розподіл цілей на довго-, середньо- й короткострокові задля забезпечення контролю на всіх етапах та загального узгодження за цілями.

Отже, формувати цілі щодо смартизації необхідно так, щоби вони були стратегічними, мали визначені критерії оцінювання, були адаптивними, мали можливість переглядатися та коригуватися, а також мали чіткі часові межі.

Висновки. За підсумками дослідження запропоновано авторське бачення підходу до визначення цілей. Авторський підхід спирається на класичний SMART-підхід Дж.Т. Дорана, проте пропонує зміну значення чотирьох характеристик, які, на думку автора, найбільше відповідають стратегії підприємства, а саме смартизації. Збережено аббревіатуру класичного підходу SMART, адже вона передає сенс та дух смартизації підприємства, а саме розумність.

Подальшими перспективними напрямками дослідження є більш глибокий аналіз впливу Четвертої промислової революції на діяльність промислових підприємств, визначення ролі держави в управлінні смартизацією та її впливу на персонал підприємства.

Список літератури:

1. Bashynska I.O. Smartization as an alternative to innovative activity. *Management mechanisms and development strategies of economic entities in conditions of institutional transformations of the global environment* : monograph : in 2 vol. / ed. by M. Bezpartochnyi. Riga : Landmark SIA, 2019. Vol. 2. P. 73–81.
2. Schwab K. The Fourth Industrial Revolution: what it means and how to respond. URL: <https://www.weforum.org/about/the-fourth-industrial-revolution-by-klaus-schwab> (дата звернення: 22.04.2019).
3. Дасив А.Ф., Мадых А.А., Охтенъ О.О. Моделирование оценки уровня смарт-индустриализации. *Економіка промисловості*. 2019. № 2 (86). С. 107–125. DOI: <http://doi.org/10.15407/econindustry2019.02.107>.

4. Амоша О.І., Нікіфорова В.А. Світовий досвід становлення металургійних смарт-виробництв: особливості, напрями, наслідки. *Економіка промисловості*. 2019. № 2 (86). С. 84–106. DOI: <http://doi.org/10.15407/econindustry2019.02.084>.
5. Drucker P. *The practice of management*. New York : Harper & Row, 1st ed., 1954. 553 p.
6. Doran G.T. There's a S.M.A.R.T. Way to write management's goals and objectives. *Management Review*. 1981. Vol. 70 (11). P. 35–36.
7. Atkinson M., Chois R.T. *Step-by-step coaching*. Exalon publishing, LTD. 1st ed. 2012. 274 p.
8. Brian M. *Goal setting*. URL: <https://www.brianmac.co.uk/goals.htm> (дата звернення: 25.04.2019).
9. Dwyer Ju., Hopwood N. *Management strategies and skills*. North ryde, N.S.W. : McGraw-Hill, Australia, 2010. 658 p.
10. Macleod L. Making SMART goals smarter. *Physician executive*. 2013. No. 38 (2). P. 68–72.
11. Yemm G. *Essential guide to leading your team: how to set goals. Measure performance and reward talent*. New York : Pearson Education, 2013. P. 37–39.
12. George M. Piskurich. *Rapid instructional design: learning ID fast and right*. John Wiley & Sons, 2011. 508 p.
13. Ryals L., McDonald M. *Key account plans: the practitioners' guide to profitable planning*. London : Routledge, 2012. 268 p.
14. Writing SMART goals for school based OT and PT. *Your therapy source*. URL: <http://yourtherapysource.com/blog1/2015/08/26/writing-smart-goals-for-school-based-ot-and-pt> (дата звернення: 29.04.2019).
15. Learning goals + SMART goals: a continuing competence program support tool for physiotherapists. URL: https://www.physiotherapyalberta.ca/files/reflexive_practice_learning_smart_goals.pdf (дата звернення: 06.05.2019).
16. O'Neil J., Conzemius A. The power of SMART goals: using goals to improve student learning. *Solution Tree Press*. 2005. P. 33.
17. Hertsyk A. Smart goal setting in physical therapy. *Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві*. 2016. № 2 (34). С. 57–63.
18. Ковалевська А.В. Інструменти цілевстановлення на підприємстві: методичний аспект. *Соціальна економіка*. 2015. Вип. 50. № 2. С. 133–139.
19. SMART requirements definition and management. URL: www.esterline.com (дата звернення: 06.05.2019).
20. Кіндрацька Г.І. *Основи стратегічного менеджменту : навчальний посібник*. Львів : Кінпатрі ЛТД, 2000. 264 с.

References:

1. Bashynska I.O. (2019). *Smartization as an alternative to innovative activity*. Management mechanisms and development strategies of economic entities in conditions of institutional transformations of the global environment : monograph in 2 vol. Ed. by M. Bezpartochnyi, ISMA University, Landmark SIA, Riga. Vol. 2, pp. 73–81.
2. Schwab K. *The Fourth Industrial Revolution: what it means and how to respond*. Available at: <https://www.weforum.org/about/the-fourth-industrial-revolution-by-klaus-schwab> (accessed: 22.04.2019).
3. Dasiv A.F., Madykh A.A., Okhten A.A. (2019). *Modelling the assessment of smart-industrialization level* [Modelirovanie otsenki urovnya smart-industrializatsii]. *Ekonomika promyshlennosti*, no. 2 (86), s. 107–125. DOI: <http://doi.org/10.15407/econindustry2019.02.107> [in Russian].
4. Amosha O.I., Nikiforova V.A. (2019). *World experience of steel smart-productions development: features, trends, consequences* [Svitovyi dosvid stanovlennia metalurhiinykh smart-vyrobnytstv: osoblyvosti, napriamy, naslidky]. *Ekonomika promyslovosti*, no. 2 (86), s. 84–106. DOI: <http://doi.org/10.15407/econindustry2019.02.084> [in Ukrainian].
5. Drucker P. (1954). *The practice of management*. 1st ed. Harper & Row, New York, 553 p.
6. Doran G.T. (1981). There's a S.M.A.R.T. way to write management's goals and objectives. *Management Review*, vol. 70 (11), pp. 35–36.
7. Atkinson M., Chois R.T. (2012). *Step-by-step coaching*. 1st ed. Exalon Publishing, LTD, 274 p.
8. Brian M. *Goal setting*. Available at: <https://www.brianmac.co.uk/goals.htm> (accessed: 25.04.2019).
9. Dwyer Ju., Hopwood N. (2010). *Management strategies and skills*. North Ryde, N.S.W. McGraw-Hill Australia, 658 p.
10. Macleod L. (2013). *Making SMART goals smarter*. *Physician executive*, no. 38 (2), pp. 68–72.
11. Yemm G. (2013). *Essential guide to leading your team: how to set goals. Measure performance and reward talent*. Pearson Education, pp. 37–39.
12. Piskurich G.M. (2011). *Rapid instructional design: learning ID fast and right*. John Wiley & Sons. 508 p.
13. Ryals L., McDonald M. (2012). *Key account plans: the practitioners' guide to profitable planning*. Routledge, London, p. 268.
14. *Writing SMART goals for school based OT and PT*. Your therapy source. Available at: <http://yourtherapysource.com/blog1/2015/08/26/writing-smart-goals-for-school-based-ot-and-pt> (accessed: 29.04.2019).
15. *Learning goals + SMART goals: a continuing competence program support tool for physiotherapists*. Available at: https://www.physiotherapyalberta.ca/files/reflexive_practice_learning_smart_goals.pdf (accessed: 06.05.2019).
16. O'Neil J., Conzemius A. (2005). *The power of SMART goals: using goals to improve student learning*, Solution Tree Press, p. 33.
17. Hertsyk A. (2016). *Smart goal setting in physical therapy*, *Fizychnе vykhovannia, sport i kultura zdorovia u sучasnomu suspilstvi*, no. 2 (34), pp. 57–63.

18. Kovalevska A.V. (2015). *Targeting tools at enterprise: methodical aspect* [Instrumenty tsilevstanovlennia na pidpriemstvi: metodychnyi aspekt]. *Sotsialna ekonomika*, vyp. 50, no. 2, s. 133–139 [in Ukrainian].

19. *SMART requirements definition and management*. Available at: www.esterline.com (accessed: 06.05.2019).

20. Kindratska G.I. (2000). *Fundamentals of strategic management* [Osnovy stratehichnoho menedzhmentu], Kinpatri LTD, Lviv, 264 s. [in Ukrainian].

SMART-ПОДХОД К ОПРЕДЕЛЕНИЮ ЦЕЛЕЙ СМАРТИЗАЦИИ ПРОМЫШЛЕННОГО ПРЕДПРИЯТИЯ

В статье систематизированы существующие методики формулировки целей предприятия, разработаны методические основы определения целей промышленного предприятия для его смартизации. Проанализирована трансформация человечества к новому укладу, а именно Четвертой промышленной революции. Уточнено, что украинские промышленные предприятия не должны стоять в стороне от этого процесса, для чего предприятиям необходимо направить вектор развития на смартизацию. Выявлено, что этот феномен почти не исследован отечественными учеными, поэтому проведен обстоятельный анализ касательно начального этапа смартизации предприятия, которым является определение целей. Проанализированы как классический SMART-подход, так и его производные, которыми являются SMARTER, SMARTTA, SMAART, SMART-VT, SMARTY, SMARTS. Приведено определение смартизации, сквозь призму процесса которой предложено авторское видение подхода к определению целей смартизации промышленного предприятия. Авторский подход опирается на классический SMART-подход Дж.Т. Дорана, однако предложено изменение значения четырех характеристик, которые, по мнению автора, наиболее соответствуют стратегии предприятия, а именно смартизации. Сохранена аббревиатура классического подхода SMART, поскольку она передает смысл и дух смартизации предприятия, а именно разумность.

Ключевые слова: SMART-подход, смартизация, промышленное предприятие, определение целей, стратегические цели, корпоративные цели, цели предпринимательской деятельности, функциональные цели.

SMART-APPROACH TO DETERMINING OF SMARTIZATION GOALS OF INDUSTRIAL ENTERPRISE

The article systematizes the existing methods of enterprise goals formulating and methodological foundations for the goals determining of industrial enterprise for its smartization are developed. The research is based on the literature review of foreign and Ukrainian scientists. Tasks are solved by observation, measurement and description. Theoretical tasks were aimed at causes, relationships, dependencies studying and identifying, which allowed developing an author's vision. The study is dominated by the use of axiomatic methods, systematic, structural and functional analysis. The transformation of humanity to a new paradigm – the Fourth Industrial Revolution is analyzed. It was clarified that Ukrainian industrial enterprises should not stand aside from this process, because industry is a driving force for sustainable development, and through to technological progress, a completely new paradigm will come in a few years, which will change the main business-processes, introduce a new business-models, and efficient use of limited resources and products economic production with adaptation possibility. For this, enterprises need to direct the development vector towards smartization. It has been revealed that this phenomenon has hardly been studied by domestic scientists; therefore, a thorough analysis of enterprise smartization initial stage is carried out in the article – setting goals. The classic SMART-approach and its derivatives are analyzed: SMARTER, SMARTTA, SMAART, SMART-VT, SMARTY, SMARTS. The definition of smartization is given, through the prism of this process an author's vision of approach to determining of smartization goals of an industrial enterprise is proposed. The author's approach is based on the classic J. Doran's SMART-approach; however, it suggests a change in the value of 4 characteristics that, from the author's point of view, are most consistent with the enterprise's strategy – smartization. Abbreviation of classical SMART-approach is retained because it conveys the meaning and spirit of enterprise's smartization: rationality. Further perspective directions of research are a deeper analysis of the Fourth Industrial Revolution influence on industrial enterprises activity, the state role determination in the smartization management and its impact on enterprise personnel.

Key words: SMART-approach, smartization, industrial enterprise, goal setting, strategic goals, corporate goals, business goals, functional goals.

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В.І. ВЕРНАДСЬКОГО**

Журнал заснований у 1918 році

**ВЧЕНІ ЗАПИСКИ
ТАВРІЙСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ В.І. ВЕРНАДСЬКОГО**

Серія: Економіка і управління

Том 30 (69). № 5, 2019

Частина 1

Видавничий дім
«Гельветика»
2019

Головний редактор:

Горник Володимир Гнатович – доктор наук з державного управління, доцент, директор Навчально-наукового інституту управління, економіки та природокористування Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського.

Члени редакційної колегії:

Ладонько Людмила Степанівна – доктор економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів і оподаткування Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського.

Дармограй Володимир Іванович – доктор економічних наук, професор, професор кафедри економіки, підприємництва та природничих наук Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського.

Безус Павло Іванович – кандидат економічних наук, доцент, в.о завідувача кафедри менеджменту та міжнародних економічних відносин Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського.

Корнєєв Володимир Вікторович – доктор економічних наук, професор, професор кафедри фінансів і оподаткування Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського.

Шпачук Віталій Васильович – доктор наук з державного управління, доцент, професор кафедри публічного управління та адміністрування Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського.

Петровська Ірина Олегівна – кандидат економічних наук, доцент, завідувач кафедри економіки, підприємництва та природничих наук Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського.

Кураташвілі Альфред Анзорович – доктор економічних наук та доктор юридичних наук, професор, Міжнародна Академія соціально-економічних наук (м. Тбілісі, Грузія), Президент; Дійсний член Нью-Йоркської Академії наук і Академік Академії політичних наук США.

Каменська Тетяна Олександрівна – доктор економічних наук, доцент, Голова Аудиторської палати України.

Редько Олександр Юрійович – доктор економічних наук, професор, перший проректор з науково-педагогічної роботи та академік Національної академії статистики, обліку та аудиту

Хлобистов Євген Володимирович – доктор економічних наук, професор, директор Науково-педагогічного інституту Вищої школи економіки та гуманітаристики, м. Бельсько-Бяла (Польща).

**Рекомендовано до друку та поширення через мережу Internet
Вченою радою Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського
(протокол № 3 від 6.11.2019 року)**

Науковий журнал «Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Економіка і управління» зареєстровано Міністерством юстиції України (Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого ЗМІ серія КВ № 15716-4187Р від 28.09.2009 року)

Видання входить до «Переліку друкованих фахових видань, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук» на підставі Наказу МОН України від 28 грудня 2017 № 1714 (Додаток 7)

Журнал включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus International (Республіка Польща)

ЗМІСТ

1. СВІТОВЕ ГОСПОДАРСТВО І МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

Грабар М.В., Пичкар Я.В. “EXPEDIA GROUP”: ШЛЯХ ЗЛИТТІВ ТА ПОГЛИНАНЬ НА ТУРИСТИЧНОМУ ОНЛАЙН-РИНКУ.....	1
---	---

2. ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

Акименко О.Ю., Пономаренко В.С. ВПЛИВ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ НА НАЦІОНАЛЬНУ ПЛАТІЖНУ СИСТЕМИ УКРАЇНИ.....	6
Байда Б.Ф. ДИНАМІКА ІНВЕСТИЦІЙ У СФЕРУ ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ.....	12
Волохова І.В., Жовтяк Г.А., Шарко М.О. ОБґРУНТУВАННЯ НЕОБХІДНОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ СИСТЕМ КОМПЛЕКСНОГО МОНІТОРИНГУ ТЕХНІЧНОГО СТАНУ ВАГОНІВ.....	17
Герасименко О.В., Чечур Г.А. ВПЛИВ КАПІТАЛЬНИХ ІНВЕСТИЦІЙ НА ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК РЕГІОНУ.....	23
Носач І.В., Кірюхіна М.В. ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ТА ФУНКЦІОНАЛЬНІ АСПЕКТИ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛІНГУ АВІАКОМПАНІЙ У КОНТЕКСТІ СУЧАСНОЇ МОДЕЛІ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ.....	28

3. ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ

Бакалінський О.В., Петровська С.І. ПОРІВНЯННЯ ЯКОСТІ ПОЇЗДОК КИЄВОМ МІСЬКИМ І ПРИВАТНИМ ТРАНСПОРТОМ В УМОВАХ АВТОМОБІЛІЗАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ.....	36
Башинська І.О. SMART-ПІДХІД ДО ВИЗНАЧЕННЯ ЦІЛЕЙ СМАРТИЗАЦІЇ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА.....	41
Бірбіренко С.С., Корба Д.С. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ СТРАТЕГІЇ СУЧАСНОГО ПІДПРИЄМСТВА.....	47
Дорошенко М.П., Вороніна В.Л. ОРГАНІЗАЦІЙНА СТРУКТУРА УПРАВЛІННЯ: СУТНІСТЬ ТА КЛАСИФІКАЦІЯ	52
Дубницький В.І., Нефедова О.Г. КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ І БАЗОВІ ПОНЯТТЯ КОНКУРЕНТНОГО АНАЛІЗУ: СУЧАСНІ НАПРЯМИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ.....	57
Лук'янова О.М., Власов М.О. ПЕРЕДУМОВИ ЗНИЖЕННЯ ЕКСПЛУАТАЦІЙНИХ ВИТРАТ НА ОБСЛУГОВУВАННЯ ПРИСТРОЇВ ІНФРАСТРУКТУРИ ЗАЛІЗНИЦЬ ЗА РАХУНОК ВПРОВАДЖЕННЯ СУЧАСНИХ МЕТОДІВ ЇХ ДІАГНОСТУВАННЯ.....	68
Мельник О.В. РОЗВИТОК КОНЦЕПТУАЛЬНИХ ЗАСАД ОЦІНЮВАННЯ КАПІТАЛІЗАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВА.....	73
Ольшанський О.В. МЕТОДИКА РОЗРАХУНКУ ДИНАМІЧНОЇ МОДЕЛІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА ТОРГІВЛІ.....	78
Пряхіна К.А. МАРКЕТИНГ ПЕРСОНАЛУ МАШИНОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	83

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

Акименко Олена Юріївна – кандидат економічних наук, доцент кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту, Чернігівський національний технологічний університет

Бастул Галина Петрівна – асистент кафедри публічних, корпоративних фінансів та фінансового посередництва, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Байда Богдана Федорівна – кандидат економічних наук, докторант, Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

Бакалінський Світлана Іванівна – доктор економічних наук, Національний транспортний університет

Башинська Ірина Олександрівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку, аналізу і аудиту, Одеський національний політехнічний університет

Білоус Світлана Петрівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту та економічної безпеки, Черкаський національний університету імені Б. Хмельницького

Бірбіренко Світлана Сергіївна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки підприємства та корпоративного управління, Одеська національна академія зв'язку імені О.С. Попова

Богуславська Світлана Іванівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту та економічної безпеки, Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

Власов Максим Олександрович – магістр, Український державний університет залізничного транспорту

Войцешин Василь Петрович – аспірант кафедри податків та фіскальної політики, Тернопільський національний економічний університет

Волохова Інна Володимирівна – кандидат економічних наук, доцент, Український державний університет залізничного транспорту

Вороніна Вікторія Леонідівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту, Полтавська державна аграрна академія

Герасименко Олена Вікторівна – кандидат економічних наук, доцент, Львівський національний університет імені Івана Франка

Гаврилко Тетяна Олександрівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Національний авіаційний університет

Грабар Марина Василівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри туризму, Ужгородський національний університет

Гриліцька Анжела Вікторівна – кандидат економічних наук, доцент, Київський національний університет технологій та дизайну

Дорошенко Максим Павлович – магістрант, Полтавська державна аграрна академія

Дубницький Володимир Іванович – доктор економічних наук, професор, професор кафедри теоретичної та прикладної економіки, Державний вищий навчальний заклад «Український державний хіміко-технологічний університет»

Жовтяк Ганна Анатоліївна – кандидат економічних наук, доцент, Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова

Кірюхіна Марина Володимирівна – голова циклової комісії соціально-гуманітарних дисциплін, Кременчуцький льотний коледж Харківського національного університету внутрішніх справ

Корба Дмитро Сергійович – здобувач освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр» заочної форми навчання, Одеська національна академія зв'язку імені О.С. Попова

Курков Максим Семенович – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри інформаційних систем в економіці, ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»

Кусенко Вікторія Олександрівна – магістр, Київський національний університет технологій та дизайну

Летучий Владислав Валерійович – магістр, Дніпровський державний технічний університет

Лук'янова Олена Миколаївна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту та адміністрування, Український державний університет залізничного транспорту

Мельник Оксана Володимирівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри економічної теорії, Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

Мельниченко Григорій Миколайович – кандидат економічних наук, доцент, генеральний директор науково-дослідного інституту ДП «Каталіз і екологія», Інститут фізичної хімії ім. Л.В. Писаржевського національної академії наук України,

Нефедова Олександра Георгіївна – здобувач, Державний вищий навчальний заклад «Український державний хіміко-технологічний університет»

Носач Ірина Володимирівна – кандидат педагогічних наук, голова циклової комісії загальноекономічних дисциплін, Кременчуцький льотний коледж Харківського національного університету внутрішніх справ

Овсюк Ніна Василівна – доктор економічних наук, доцент кафедри економіки, підприємництва та природничих наук, Таврійський національний університет імені В.І. Вернадського

Ольшанський Олександр Васильович – кандидат економічних наук, доцент, Харківський державний університет харчування та торгівлі

Петровська Світлана Іванівна – старший викладач, Національний транспортний університет

Пичкар Яна Володимирівна – магістр, Ужгородський національний університет

Пономаренко Владислава Сергіївна – студент, Чернігівський національний технологічний університет

Пряхіна Катерина Андріївна – кандидат економічних наук, Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

Райтер Наталія Іванівна – кандидат економічних наук, доцент, Львівський національний аграрний університет

Синельна Альона Ігорівна – магістр, Дніпровський державний технічний університет

Стіпанов Андрій Олександрович – магістр, Дніпровський державний технічний університет

Харланова Дарина Андріївна – магістрант, Донецький державний університет управління

Ценклер Наталія Іванівна – доктор економічних наук, доцент, Ужгородський торговельно-економічний інститут Київського національного торговельно-економічного університету

Чечель Анна Олександрівна – доктор економічних наук, доцент, завідувач кафедри публічного управління та адміністрування, Донецький державний університет управління

Чечур Георгіна Анатоліївна – магістр кафедри економіки та менеджменту, Львівський національний університет імені Івана Франка

Шарко Марина Олегівна – магістрант, Український державний університет залізничного транспорту

Юдіна Світлана Валеріївна – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів та обліку, Дніпровський державний технічний університет

Науковий журнал

ВЧЕНІ ЗАПИСКИ
ТАВРІЙСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ В.І. ВЕРНАДСЬКОГО

Серія: Економіка і управління

Том 30 (69). № 5, 2019
Частина 1

Коректура • *О. Скрипченко*

Комп'ютерна верстка • *Н. Ковальчук*

Адреса редакції:

Таврійський національний університет імені В.І. Вернадського

м. Київ, вул. Івана Кудрі, 33

Телефон редакції: +38 (095) 430 01 12

Електронна пошта: editor@econ.vernadskyjournals.in.ua

Сторінка журналу: www.econ.vernadskyjournals.in.ua

Формат 60x84/8. Гарнітура Times New Roman.

Папір офсетний. Цифровий друк. Обл.-вид. арк. 18,68. Ум. друк. арк. 19,30.

Підписано до друку 15.11.19. Замов. № 1119/245. Наклад 150 прим.

Видавництво і друкарня – Видавничий дім «Гельветика»

73034, м. Херсон, вул. Паровозна, 46-а

Телефони: +38 (0552) 39 95 80, +38 (095) 934 48 28, +38 (097) 723 06 08

E-mail: mailbox@helvetica.com.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи

ДК № 6424 від 04.10.2018 р.